

SPLETNI SEMINAR 2

KGZ MLEKO LOKA - EKO

Datum: 18. 12. 2025

Ura: 10.00

Lokacija: Microsoft Teams

Vabimo vas na spletni seminar:

Analiza ekoloških trendov in ekonomskih koristi ekološke pridelave v primerjavi s konvencionalnimi metodami



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

- Operacija sofinancirana v okviru Strateškega načrta SKP 2023–2027 za Slovenijo.
- Financira: Evropska unija, Republika Slovenija, Skupna kmetijska politika.
- KGZ Škofja Loka



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

UVOD

Zakaj je ekološko mleko strateška tema?

- **Hitre spremembe potrošniških navad** → večje povpraševanje po trajnostnih izdelkih
- **Evropska politika** (Zeleni dogovor, Farm to Fork) močno podpira EKO sektor
- **Pritisk trga in trgovskih verig:** iskanje izstopajočih, lokalnih in etičnih izdelkov
- Ekološka pridelava kot **odgovorna rešitev** za dobrobit živali in zdravje tal
- Kmetije iščejo **stabilnejše prihodke** zaradi nestabilnosti konvencionalnega trga



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

UVOD

Cilji današnjega seminarja

- Razumeti **ekološke trende** v Sloveniji in EU
- **Primerjati ekonomske vplive** EKO in konvencionalne pridelave
- Oceniti **vpliv ekološke reje na kakovost mleka**
- Pregledati **okoljske učinke** – koristi za tla, živali in ogljični odtis
- Predstaviti **priložnosti** za slovenske kmetije in mlekarne
- Odgovoriti na vprašanje: **Ali se ekološka pridelava mleka danes splača?**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

OSNOVE EKOLOŠKE PRIDELAVE

Kaj opredeljuje EKO mleko?

- **Stroga prepoved sintetičnih pesticidov, herbicidov in umetnih gnojil**
- Potreba po **naravnih gnojilih** (hlevski gnoj, gnojevka, kompost)
- Prepoved GSO v krmi – rastlinski in živalski del
- Živali morajo imeti **dostop do paše**, najmanj 180 dni paše letno (odvisno od pogojev)
- Hlevi morajo omogočati več prostora, svež zrak, naravno svetlobo
- Krma mora biti **100 % ekološka**, dovoljena je lastna krma iz EKO površin
- Področje zdravlil je strogo regulirano (daljše konvencionalni reji)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

OSNOVE EKOLOŠKE PRIDELAVE

Kateri postopki so obvezni za certifikat EKO?

- **Vsakoletna kontrola** certificiranih organov
- **Analize** tal, gnojil, krme
- **Pregledi evidenc** o zdravljenju živali
- **Nadzor** nad pašnimi površinami
- **Pregled skladiščenja** krme in gnoja
- **Strogo ločevanje** EKO in ne-EKO pridelkov
- **Revizije v predelavi** (če kmetija izdeluje lastne mlečne izdelke)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

GLOBALNI, EVROPSKI IN SLOVENSKI TRENDI

Globalni trend – svetovna ekološka rast

- V zadnjih 10 letih se je ekološka površina povečala za več kot 60 %
- Največja rast v Severni Evropi, ZDA, Avstraliji
- Mleko in mlečni izdelki so med TOP 3 ekološkimi kategorijami v EU
- Globalna EKO industrija presega 130+ milijard EUR



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

GLOBALNI, EVROPSKI IN SLOVENSKI TRENDI

Evropa – vodilna v ekološkem mlečnem sektorju

- **Avstrija:** več kot 20 % mleka je EKO
- **Nemčija:** naraščajo investicijski razpisi in EKO tržne linije
- **Danska:** 14 % vsega mleka je EKO, najrazvitejši EKO trg v EU
- **Švica:** visoke odkupne cene, močna tradicija EKO sirov



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

GLOBALNI, EVROPSKI IN SLOVENSKI TRENDI

Slovenija – stanje in trendi

- Slovenija: rast ekoloških površin, največ v travinju
- Okoli 10 % kmetijskih površin je že EKO
- Mleko Loka in druge slovenske mlekarne: naraščajoče zanimanje za EKO linije
- **Potencial:** izjemno ugodne naravne danosti za pašnorejne sisteme
- Trg še ni zasičen → rast možnosti za nove EKO kmetije



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

GLOBALNI, EVROPSKI IN SLOVENSKI TRENDI

Spremembe potrošniških navad

- Potrošniki vse pogosteje izbirajo izdelke:
 - iz trajnostnih sistemov
 - s certifikatom **EKO** ali **IZBRANA KAKOVOST**
 - iz lokalne in transparentne pridelave
- „**Clean label**” trend → brez pesticidov, brez aditivov
- Porast zanimanja med mladimi družinami in urbanimi kupci
- **Javni sektor** (šole, vrtci, bolnišnice) **vse bolj zahteva EKO izdelke**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

EKONOMIKA PREHODA NA EKO PRIDELAVO

Kateri stroški se pojavijo pri prehodu?

- Investicije v prilagoditev hleva (več prostora, pašne površine, zračnost)
- Prehod na 100 % EKO krmo → lahko višji stroški
- Manjša povprečna mlečnost (5–20 % nižja v primerjavi s konvencionalno)
- Stroški certifikacije (letni) Višji stroški dela (več ročnega dela, paša, premikanje čred) Stroški izobraževanja, svetovanja, tehničnih sprememb
- Prehodno obdobje (2 leti), v katerem je mogoče imeti nižje prihodke



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

EKONOMIKA PREHODA NA EKO PRIDELAVO

Katere ekonomske koristi se pojavijo po prehodu?

- **Višja odkupna cena:**
 - pogosto 20–40 % višja od konvencionalnega mleka
 - včasih celo višja v obdobjih pomanjkanja EKO mleka
- **Nižje tržne volatilitnosti:**
 - konvencionalni trg je bolj občutljiv na krize in presežke
- **Podpora države in EU** (plačila za EKO in pašno rejo)
- **Nižji dolgoročni stroški zaradi:**
 - manj kupljenih gnojil
 - manj zdravil
 - manj dragih repromaterialov



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

EKONOMIKA PREHODA NA EKO PRIDELAVO

Primerjava dobičkonosnosti – EKO vs. konvencionalno

EKO pridelava

- **višji prihodki** na liter mleka
- **stabilnost prihodkov**
- možnost višjih marž pri lastnih izdelkih
 - višji stroški dela in certifikacije
 - nižja mlečnost
 - potreba po več zemljiščih



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

EKONOMIKA PREHODA NA EKO PRIDELAVO

Primerjava dobičkonosnosti – EKO vs. konvencionalno

Konvencionalna pridelava

- visoka produktivnost
- nižji stroški repromateriala
 - nizke in volatilne odkupne cene
 - večji vpliv na okolje
 - odvisnost od nakupov krme



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

EKONOMIKA PREHODA NA EKO PRIDELAVO

Ekonomski modeli in izračuni

- Ekonomika EKO mlečnega sistema temelji na:
 - **nižjih vhodnih stroških**
 - **višji ceni** na liter
 - **podpori** za EKO in travinje
 - **daljši življenjski dobi živali**
 - **večji tržni dodani vrednosti**
- Pomemben dejavnik: obseg kmetije
- Optimalne EKO mlečne kmetije: 12–40 krav (Slovenija)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

OKOLJSKI UČINKI

Učinki na tla

- Manjša uporaba kemikalij → **zdravje tal se izboljša**
- Več mikroorganizmov
- Boljša sposobnost tal za zadrževanje vode
- Manj težkih kovin in ostankov pesticidov



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

OKOLJSKI UČINKI

Učinki na biodiverziteto

- Povečanje števila rastlinskih in živalskih vrst na travnikih
- Paša pomaga vzdrževati mozaično krajino
- Ekološka kmetija ima več vrst žuželk, ptic in opraševalcev
- Posredni vpliv na **izboljšanje vodnih virov**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

OKOLJSKI UČINKI

Učinki na ogljični odtis

- Brez mineralnih gnojil → manj CO₂ v proizvodnji
- Paša → manjši ogljični odtis zaradi naravnega cikla hranil
- Več organske mase v tleh → večji ponori ogljika
- Lokalna pridelava → manj transportnih emisij
- Dolgoročno: EKO mleko ima lahko **do 20 % nižji ogljični odtis**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

KAKOVOST IN HRANILNA VREDNOST

Kakšne so razlike v sestavi mleka?

- Več omega-3 maščobnih kislin (paša)
- Boljša razmerja maščobnih kislin
- Več vitaminov (E, A, karoteni)
- Manj škodljivih ostankov (antibiotiki, pesticidi)
- Izrazite sezonske razlike → naravna kakovost



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

KAKOVOST IN HRANILNA VREDNOST

Zakaj ima EKO mleko boljši okus?

- **Paša in raznolika prehrana** → bolj aromatične maščobe
- **Manj stresa živali** → bolj stabilna mlečnost in kakovost
- Fermentirani izdelki iz EKO mleka imajo boljšo teksturo in aromo



Kmetijstvo Slovenija



**Financira
Evropska unija**



**SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA**

TRŽNE PRILOŽNOSTI

Zakaj je EKO poslovna priložnost?

- Povečanje premium segmenta živil v Sloveniji
- Trgovci iščejo slovenske EKO zgodbe
- Pomanjkanje slovenske EKO ponudbe → možnost vstopa na trg
- Kupci so pripravljeni plačati višjo ceno
- Cross-selling: **EKO + lokalno + IZBRANA KAKOVOST**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

TRŽNE PRILOŽNOSTI

Prodajni kanali za EKO mleko

- Mlekarne (glavni odkup)
- Lastna predelava na kmetiji
- Lokalne trgovine, tržnice
- Spletna prodaja, naročniški modeli
- Turistične kmetije
- Javni sektor (vrtci, šole, domovi)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

TRŽNE PRILOŽNOSTI

EKO trženje – ključni elementi uspeha

- Zgodba kmetije → avtentičnost
- Poudarek na naravi, živalih, lokalnosti
- Certifikati in transparentnost
- Vizualna identiteta izdelkov
- Degustacije, lokalni dogodki, predstavitve
- Povezovanje s ponudniki hrane (restavracije, hoteli)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

IZZIVI EKO PRIDELAVE

Največji izzivi slovenskih EKO mlečnih kmetij

- Omejena površina za pašo
- Visoki stroški nakupov EKO krme
- Težave s količinami v zimskem času
- Starostna struktura kmetov
- Potreba po stalnem izobraževanju
- Pritisk uvoženih EKO izdelkov po nižjih cenah



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

IZZIVI EKO PRIDELAVE

Kako jih reševati?

- Učinkovito planiranje paše
- Skupinski nakupi EKO repromateriala
- Boljša organizacija dela z živalmi
- Napredne tehnologije (software za pašo, monitoring zdravja)
- Povezovanje kmetij → skupna predelava ali trženje



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

ANALIZA DONOSTNOSTI

Kateri dejavniki najbolj vplivajo na uspeh EKO kmetije?

- Kakovost travinja in dostop do paše
- Cena mleka pri mlekarni
- Zmožnost prodaje dodatnih izdelkov
- Stroški dela in organizacija
- Podpore in subvencije
- Dolgoročna strategija kmetije



Kmetijstvo Slovenija



**Financira
Evropska unija**



**SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA**

ANALIZA DONOSTNOSTI

Tipičen ekonomski profil uspešne EKO kmetije

- 10–30 krav
- 10–20 ha trajnega travinja
- lastna pridelava vsaj 50 % krme
- neposredna prodaja dela mlečnih izdelkov
- stabilni odnosi z mlekarno
- družinska delovna sila



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

PRIMERI DOBRIH PRAKS

Slovenija – konkretni primeri

- Kmetije z močno preusmeritvijo na pašo → višja kakovost mleka
- Kmetije, ki kombinirajo: EKO + predelava + turizem
- Kmetije, ki so uspešno znižale stroške z lastno krmo
- Kmetije, ki prodajajo izdelke pod lokalno blagovno znamko



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

PRIMERI DOBRIH PRAKS

Evropa – kaj se lahko naučimo?

- **Avstrija:** organizirane EKO zadruge → stabilnost
- **Danska:** izobraževanje in povezovanje
- **Švica:** izjemno močna blagovna znamka EKO sira
- **Nemčija:** tematske tržne niše (EKO otroški izdelki)



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

SKLEP

Glavna sporočila seminarja

- EKO mleko je **velika tržna priložnost**
- Ekološka pridelava zagotavlja **stabilnejše prihodke**
- Okoljski učinki so **močno pozitivni**
- **Kakovost mleka se izboljša**
- Uspeh je odvisen od **strategije kmetije in podpore mlekarne**
- **Slovenija ima idealen teren za razvoj ekološke mlečne pridelave**



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

SKLEP

Kje vidimo prihodnost?

- **Povečanje deleža EKO izdelkov** v trgovinah
- Krepitev lokalnih blagovnih znamk
- **Povezovanje kmetij** – skupna predelava
- **Digitalizacija EKO kmetijstva**
- Skupne kampanje za ozaveščanje potrošnikov



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA

- Dogodek je sofinanciran iz sredstev Evropske unije – Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027.
- **Hvala za sodelovanje in podporo slovenskemu mleku z oznako »EKO – Kmetijstvo Slovenija«!**
- <https://eko-loskomleko.si/>
- Shema je dokaz, da lahko kakovost, transparentnost in odgovornost soobstajajo z gospodarsko učinkovitostjo in lokalnim ponosom.



Kmetijstvo Slovenija



Financira
Evropska unija



SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA